

Все це необхідно для формування страхових програм. У випадку, якщо це стосується, великих промислових підприємств в першу чергу оцінюється можлива програма перестраховування чи процеси страхування та перестраховування ведуться одночасно.

В процесі проведення тендеру визначається фінансовий стан страховика, оцінюється історія страхових відносин з кожною компанією, пропозиції по страховому покриттю, рівню премій та франшиз. Основними проблемами, з якими стикаються корпоративні страхувальники при формуванні страхових програм, є співвідношення рівнів франшиз, лімітів відповідальності, розподілу страхового покриття за страховими та пере страховими рівнями.

З точки зору страхувальників, визначальним параметром є збиток від інцидентів та аварій, неотримання прибутків за окремими фінансовими операціями в сукупності зі страховими лімітами.

Для формування страхової програми пріоритетними стають наступні фактори:

- динаміка структури та кількісної оцінки страхових ризиків; ступінь диференціації ризиків за правами та видами майна;
- диференціація страхової вартості за правами та видами майна;
- динаміка збитків від аварій та інцидентів, фінансових ризиків страхувальником-підприємством;
- коректне визначення франшиз, що прийнятні для страхувальників як з точки зору страхового покриття можливих збитків, так і у зв'язку зі змінами страхових премій в залежності від франшиз;
- зовнішні фактори (галузева статистика збитків, кон'юнктура страхового ринку інші).

Все це дозволяє виявити межу механізмів самострахування та страхування.

Список літератури:

1. Кирилова Н.В. Определение страхового покрытия в корпоративном страховании. // Страховое дело. — 2007. — №5. — С. 31-35.
2. Джумов А.М. Управление рисками и страхование в системе корпоративного управления. // Страховое дело — 2007. — №8. — С. 22-24.
3. Токаренко Г.С. Технология управления финансовыми рисками. // Финансовый менеджмент — 2006. — №5. — С. 138-143.
4. Берстайн П. Против богов: укрощение риска. — М.: Олимп-Бизнес, 2000. — С. 36.

Дзюблюк О.В., д.е.н., професор, Тернопільський національний економічний університет (ТНЕУ)

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ У ПОСТСТАБІЛІЗАЦІЙНИЙ ПЕРІОД

Визначення головних проблем банківської системи України та обґрунтування стратегічних напрямів її розвитку є надзвичайно важливим завданням сучасної економічної науки, від виконання якого значною мірою залежить успішне функціонування реального та фінансового секторів господарства.

Формування на загальнодержавному і регіональному рівнях стратегічних напрямів розвитку банківської системи пов'язано передусім із розробкою і реалізацією конкретних практичних заходів щодо вирішення проблемної ситуації з її низькою капітальною базою, що слід вважати необхідними умовами зміцнення стійкості банківського сектора, підвищення довіри до нього з боку інвесторів, вкладників і кредиторів, а також підвищення його ролі у стимулюванні збалансованого розвитку усіх галузей і секторів господарства. Одним із напрямів вирішення цього завдання, окрім капіталізації прибутку і додаткових емісій акцій, слід вважати активізацію процесів злиття та поглинання банків. Власне, процеси концентрації банківських капіталів у такий спосіб уже набули загальносвітової тенденції, оскільки виявилися доволі дієвим інструментом, який дає змогу скорочувати витрати і підвищувати прибутковість банківського бізнесу.

Участь банківської системи у широкомасштабних проектах щодо кредитування інноваційно-інвестиційних потреб реального сектора господарства визначається спроможністю банків акумулювати належний обсяг довгострокових ресурсів. На загальнодержавному рівні напрямами вирішення цієї проблеми є: створення спеціалізованого банку розвитку для довгострокового кредитування пріоритетних галузей; забезпечення ефективного механізму рефінансування комерційних банків з боку Національного банку України; диференціація окремих норм регулювання діяльності банків; активний розвиток небанківських інститутів фінансового ринку. На регіональному рівні такими напрямами є створення належних нормативних (гарантування

вкладів), організаційних (додаткові послуги) та економічних (процентна політика) передумов для припливу додаткових коштів населення, що може стати вагомим внеском у формування ресурсів для довгострокового кредитування господарства.

Наявність проблем у процесі притоку іноземного капіталу у вітчизняний банківський сектор вимагає застосування ряду обмежувальних заходів, що мають передбачати: недопущення надмірної концентрації іноземного банківського капіталу на одному із сегментів ринку банківських послуг; забезпечення належного рівня прозорості джерел зовнішнього інвестування коштів у банківську систему; стимулювання привнесення іноземним капіталом новітніх технологій ведення банківського бізнесу, нових послуг і продуктів.

Ефективний розвиток банківської системи у постстабілізаційний період вимагає також обґрунтування ряду заходів щодо підвищення організаційної і фінансової стійкості банківських установ, збільшення їх прибутку та рівня ліквідності. Це передбачає насамперед розробку механізму забезпечення фінансової стійкості банку, що можна запропонувати за двома основними напрямками: по-перше, управління активами і пасивами банку з метою підтримання належного рівня ліквідності на основі спеціального групування активів і пасивів; по-друге, оцінка чинників впливу на динаміку ліквідних коштів банку і формування на цій основі оптимальної структури його активів. Важливим аспектом удосконалення управління активами банківських установ можна вважати також сек'юритизацію активів, яка передбачає перетворення наданих банками позичок на ліквідні цінні папери (наприклад, облігації чи векселі), котрі обертаються на вторинному фондовому ринку.

Проблему пошуку адекватних способів отримання банками необхідних прибутків можна вирішити через формування відповідної процентної політики, що створює базову передумову самої можливості кредитування клієнтів. Розробка банком процентної політики у вигляді цілісного документа має охоплювати сукупність таких вихідних параметрів: визначення базових засад, на яких має ґрунтуватися цінова стратегія банку на ринку; оцінка усіх можливих факторів впливу, які потрібно враховувати при визначенні процентних ставок за кредитами; механізм розрахунку процентних ставок, що встановлюються банком за надані позички; порядок і способи управління процентним ризиком, що притаманний здійсненню кредитних операцій.

Загалом необхідно обґрунтувати стратегію ефективного функціонування банків в умовах розвинутих ринкових відносин, яка має бути спрямована на організацію їх діяльності у такий спосіб, щоб надавати усе більший спектр різноманітних і конкурентоспроможних послуг як роздрібним, так і корпоративним клієнтам, забезпечуючи можливості розширеного відтворення та інтенсивного зростання економіки України на шляху повноцінної інтеграції у світове господарство.

Ніколасв В.П., д.е.н., професор, Національний університет
Державної податкової служби України

ПРОБЛЕМИ ФІНАНСУВАННЯ І ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНИХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОГРАМ

У розвинених країнах соціально-економічна стратегія розвитку формується як комплекс середньо- і довгострокових програм, фінансування яких складає від 50 (США) до 80 (Франція) відсотків усіх бюджетних видатків. За своєю суттю, соціально-економічні програми є обґрунтованими *моделями створення доданої вартості та соціального ефекту*.

В Україні ж державні цільові програми сприймаються спрощено: як *декларативні документи* для відповідних органів галузевого або регіонального управління та суб'єктів господарювання для можливого, але не обов'язкового, отримання ними фінансування або пільг в ході щорічного бюджетного процесу. Кожний, в тому числі і нинішній уряд, здійснює у своїх інтересах перегляд програм, ініціює нові, не підвищуючи, а, навпаки, *знижуючи їхню результативність для суспільства*. Програми не контролюються, недофінансовуються, створюючи, з одного боку, джерело марнування бюджетних коштів, з іншого боку — потужний *механізм інфляції* (як незавершене виробництво).

Проаналізуємо причини такого стану справ, щоб врахувати допущені помилки, переосмислити сутність програм і по-новому підійти до їхнього планування і управління реалізацією.

1. *Стратегія розвитку суспільства відсутня*. Відсутність орієнтирів стримує впровадження програмно-цільового методу, а відтак — ефективності управління взагалі.

2. *Портфель програм стихійний*. За різними даними, на державному рівні реалізується від 600 до 1000 соціально-економічних та науково-технологічних програм розвитку галузей і те-